

מסע שורשים למרוקו

15-29/05/2005

משתתפים

חברים מהפדרציה העולמית של יהודי מרוקו-סניף
חיפה, ידידיהם וקרובי משפחה.
סה"כ: 41 איש

אזראים

יעקב בזק - יו"ר
שלמה אביטן - מ"מ יו"ר - מנהל ארגוני וראש הקבוצה
דוד אדרי - מדריך הטיול מחברת "בטי טורס" חיפה.

אמצעי תחבורה

טיסה מבן-גוריון לבריסל ומבריסל לקזבלנקה,
ומקזבלנקה אוטובוס צמוד 24 שעות ביממה
לאורך כל הטיול.

מסלול הטיול:

ביום א' 15.5.05

מתל אביב לקזבלנקה דרך בריסל. נסיעה מיידית לרבאט וסיור בקסבה, ארמון המלך, העיר החדשה ולינה ברבאט במלון CHELLAH

ביום ב' 16.5.05

שרידי המסגד הגדול ולידו המוזלאום של מוחמד ה-5. ביקור רשמי במוזלאום עם מאג'ור קולונל. ממשיכים למכנאס - חלק נשאר במלאח וחלק המשיך לסיור במדינה של מכנאס. לקראת ערב, נסיעה לפאס. לינה בפאס במלון CROWN PALACE.

ביום ג' 17.5.05

סיור מושלם בפאס בכל הרובעים המיוחדים של העיר. ארוחת צהריים במרכז רמב"ם והמשך הסיור לינה בפאס במלון הנ"ל.

ביום ד' 18.5.05

נסיעה מפאס דרומה לכיוון ארפוד דרך איפרן, מידלט, אררשידיה, הרי האטלס הגבוהים, והגעה לגבול הסהרה לעיר ארפוד דרך עמק זיז. לינה בארפוד במלון TIZIMI (קסבה בלב מדבר).

ביום ה' 19.5.05

ב-3:00 נסיעה לדיונות של מרזוגה בג'יפים נהוגים ע"י ברברים מקומיים לצפות בזריחת השמש (כ-40 ק"מ מזרחה לכיוון הגבול האלג'יראי) ביקור בבית הקברות היהודי ותפילה כללית ליד קברו של הצדיק ר' שמואל אבוחצירה זצ"ל הנמצא במוזלאום מסוגנן. ברחוב הראשי של ארפוד היה ביתו של הצדיק באבא סאלה זצ"ל. נסיעה לטנריר, קניון טודרה, עמק הדאדס, ובתום היום הגעה לעיר ווארזאזת בה לנים במלון HOTEL BELERE (עמק טודרה) נמצא בין טינג'דאד לבין טינרהיט- ואין כפרטודרה)

ביום ו' 20.5.05

מערבה לאגדיר שעל חוף האוקינוס האטלנטי. דרך איט-בן-חדו (קסבה מרשימה עם חסידות מקננות על חומותיה) כפר טיסרגט, ונותרו עוד 347 ק"מ לאגדיר. הפסקה בעטזנאכט (שלמה האכיל את כולנו את המן- לחם מהתנור וטונה). מגיעים לטרודאנט (80 ק"מ מאגדיר) העיר שבין החומות. עצי אראגאן מסביב ובעמק הסוס חקלאות מודרנית עד אגדיר עיר קיט ונופש מודרנית. לינה במלון ROYAL MIRAGE

ביום שבת 21.5.05

חלק הלך לתפילה עם הקהילה היהודית, ואחרים נסעו לראות את נמל הדייג הגדול וההומה, עלייה לקסבה לתצפית על העיר והנמל. מחצית היום למנוחה ולסיור חופשי בטיילת הארוכה. לינה במלון הנ"ל.

ביום א' 22.5.05

מאגדיר למראכש דרך אסאווירה (מוגדור לשעבר) שוב שטחים עצומים עם עצי אראגן. סיור בעיר מוגדור וארוחת צהריים בנמל הדייגים מכאן נותרו 176 ק"מ לעיר מראכש מזרחה למוגדור. לילה סיור ברחבה הפולקלורית ג' אמע - אל - פנה. הילולה של ר' מאיר בעל הנס עם הקהילה היהודית של מראכש בחצר שלפני בית הכנסת. לינה במלון IMPERIAL BORJ ברובע המלונות קרוב למלון המפואר ביותר LA MAMOUNIA.

ביום ב' 23.5.05

טיול מקיף במראכש: בריכת מנרה, מסגד הקוטוביה והגנים, המלאח ביקור בביהכ"נ "סלאת - אל - עזאמה" ארמון הבהיה, רחוב הצורפים חנות 100000 התבלינים, (הסברים בעברית טובה של 2 צעירים מקומיים). מסחר אגרסיבי. בית הקברות היהודי. ארוחת ערב כשרה אצל גב' בניסטי ג' קלין במועדון פרטי המנוהל על ידה. הגב' בניסטי הינה סגנית יו"ר הפדרציה העולמית של יהודי מרוקו. (היא ממכנאס וקרובת משפחה) לינה במלון הנ"ל.

ביום ג' 24.5.05

נסיעה לעמק לוריקן דרומית למראכש באטלס הגבוה-אזור עשיר מבחינה חקלאית. קצת דרומה מכאן ההר הגבוה ביותר ג'בל טובקל המתנשא לגובה 4165 מטר. ביקור באוריקה על קברו של הצדיק ר' שלמה בן-לחנס ז"ל. חזרה למראכש. בערב יציאה מהמלון בכרכרות לסיור באתרים החשובים שבעיר למשך כ-45 דקות, והגעה לג'מאע-אל-פנה. פה המתין האוטובוס שלקח את כולנו לפנטזיה CHEZ ALI לארוחת ערב ומופע הסוסים של הברברים עם כ-13 להקות ברבריות. לינה במלון הנ"ל.

ביום ד' 25.5.05

נוסעים לבני-מלל (צפון מזרח ממראכש) כ-190 ק"מ ביקור במפלי אוזוד (כ-630 מדרגות), תצפית על אגם בין-אל-ווידן עמק טאדלה (בשטח של 20000 קמ"ר) הגעה למלון HOTEL OUZOUE דו-קומתי ונקי ביותר (תאורה מעולה, טלוויזיה, מזגן תקין, גינה ובריכה).

ביום ה' 26.5.05

לראשונה התחיל היום ב-9:00, ולראשונה פתיחת יום בשירת המקהלה בניצוחו של המאסטרו חנניה דהאן. נוסעים לכיוון קזבלנקה דרך עיר הפוספטים קוריבגה. בסביבה כרמי זית נרחבים, פרי הדר, ירקות, תירס ושדות חיטה. הגעה לקזבלנקה וסיור בעיר, שכונת הפאר אנפה, הטיילת לאורך חוף הים (מסעדות, דיסקוטקים, מועדונים וכו') la corniche רחבת מוחמד ה-5 עם מבני ציבור מפוארים מימי הצרפתים, המזרקה ומאות היונים, פסל מרשאל ליוטיי, ומסגד חסן השני. ביקור בביהכ"נ המפואר בית-אל. לינה ב-HOTEL SHERATON.

ביום ו' 27.5.05

סיור בשכונת החבוס והשלמת הקניות. ביקור בבית הקברות הגדול של קזבלנקה. חצי יום חופשי. בערב קבלת שבת במלון.

ביום שבת 28.5.05

חלק הלך לתפילה בבית הכנסת "תהילת דוד", והאחרים נסעו לביקור במסגד חסן ה-2. המשך היום חופשי. ארוחת דגים בבאב מראכש והשלמת קניות.

ביום א' 29 5.05.

ב-9:00 יציאה מהמלון לשדה התעופה של קזבלנקה ומכאן לארצנו דרך בריסל. הגענו לבן-גוריון ביום ב' 30.5.05 בשעה 00:30

סיכום וכתב:

יעקב אגוזי

רצ"ב מפת הטיול

חברי הפדרציה, מרוקו ואני

מרוקו , חזרנו אלייך , ארץ הולדתנו
פה עברו ילדותנו, נעורינו ובגרותנו.
אך לבנו במזרח, ואת פעמינו
שמנו לישראל אהובתנו.
את קברי יקירינו השארנו בזרועותייך
והיום אנו באים לסייר בהיכליך,
ליהנות מזיו פנייך
ומנועם הליכותייך.
לא בנקל החלטנו לבוא בקרבך,
חרדות וחששות אפפנוו בלילותינו השלווים.
האם נבון הוא להשליך את ביטחוננו לאי וודאות?
ארבעים שנה ויותר חלפו מאז הגשמנו
את העלייה למולדתנו
אליה נכספנו אנו ואבותינו.
האם נבון ללכת לארץ המקורבת
לשונאי עמנו ומבקשי רעתנו?
הפדרציה העולמית של יהודי מרוקו בסניף חיפה
בראשות יעקב בזק ושלמה אביטן,
ובשיתוף חברי ההנהלה קבעה לצאת למרוקו היפה.
הביקוש להצטרף לחבורה נפלאה זו
הלך וגדל, והמלאכה לקבוע את המשתתפים
הלכה והקשתה על שלמה אביטן,
הממונה על הטיול ועל גיבוש המטיילים.
בחכמה ובתבונה סגר שלמה את רשימת המאושרים.
הפור נפל, והנה באנו בשערייך
בהתרגשות, באהבה ומלאי תקוות.
נתקבלנו בחמימות ובברכה
בכל רחובות ערי הממלכה,
ותפילה אנו, כבוד המלך,
שאלה רגשותיהם האמיתיים של נתיניך.
בצעדינו הראשונים על אדמתך,
הזכרת לנו, ארץ המגרב, את יום עלייתנו לארץ האבות:
"סבלנות, סבלנות.. ועוד סבלנות" הוא המנון ארצך-
ההמתנה בשדה התעופה לא ידעה סוף ,

זזהו שיר שאנו התרגלנו לשיר בקצב אחר.
אף מארחינו במלונות לא שינו קצב:
"רגע, רגע, מיד אני בא..." הם לא דרכנו,
אך כדרך הטבע התרגלנו לסגנון אנשייך והשלמנו.
הם נוהגים בתום לב ואף בתמימות.
למלך ולנתיניו אנו חייבים אלפי תודות
על עולם הזיכרונות שנשמר פה ללא פגע,
על גילוי סובלנות דתית הראויה לחיקוי,
ועל הכנסת אורחים כמעשה אבי האומה.
בתי העלמין של אחינו שמורים היטב
וכך בתי הכנסת שנותרו פעילים.
בקלות יתרה הצלחנו למצוא את מקום הולדתנו,
את בתי הספר בהם השכלנו בעברית ובצרפתית,
את ההרים ואת הרחובות בהם בילינו.
יהודים שקבעו את גורלם במרוקו
ממשיכים ליהנות מחסות המלך והשלטונות,
ורבים מהמקומיים בקשונו לחזור למולדתם...
הסוחרים זיהו אותנו במהרה
ואותנו קבלו בעברית: "ברוך הבא, ברוך הבא...בואו..." אנשי בטחון
במדים ושלא במדים נראו לידינו,
סביבנו, ובכל מקום בו ביקרנו והלכנו.
בני דודנו המסתפקים במועט אוהבים הם את החיים
ובכל מקום מבקשים הם לטעום מהמחייה – מי חיים.
איזו הפתעה...!!!!
מקבצי נדבות יש למכביר,
ופקידי זוטרים הולכים בחליפות מבית גביר.
נערות לבושות בבגדיהן המודרניים
ואחרות עדיין בג'לבה או כפתנים מסורתיים.
ליד המלונות המפוארים, חומות המדינה ההומה
ובתוכן גילדות של בעלי מלאכה
העובדים בפתח בית מלאכה.
נערים רבים מפגינים את מיומנותם
לפרנסתם הדלה ולפרנסת משפחתם.
סימטאות צרות וקשי יום גוררים
עגלות, פרדות, חמורים עמוסי סחורות
ובפיהם אות אזהרה שאומץ באהבה ע"י החברים:
" בלאק.... בלאק.....".

המלאח (השכונה היהודית) איבד רבות מכבודו,
ברחובותיו וסימטאותיו הזנחה ודלות.
אך הדיירים החדשים איפשרו לכולנו
לראות ולצפות בגעגועים במה שהיה פעם ביתנו,
וחלקם אף זוכר מי היו הדיירים היהודים שפה צמחו.
בכל בית בולטים הדג'ליג' ועיבודי הגבס היפים.
לרוב מטפחים הם את פנים המגורים,
ומחוצה לו אין הם מטפלים.
לתרבות הדיור לא תחסר עבודה פה....
אך בעיר החדשה היא ville nouvelle שדרות רחבות
עם מזרקות, גינות, דקלים ומכוניות חדישות ויקרות
וגם כרכרות, עגלות, אופניים, ובעיקר אופנועים
הנוסעים בצפיפות נדירה ללא חוקי תנועה ברורים.
4 נפשות על אופנוע אחד אינו דבר נדיר
ותפקיד השוטרים הרבים אינו בהיר.
המוזר מכל, כמעט ואין תנועה בכבישים הבין - עירוניים.
במסלול טיולנו נראו לעתים בתי בוץ ברוב העיירות והכפרים
שמחוץ לערים הגדולות. נראה שכולם מתקיימים רק מתיירות
אף שיש שטחים נרחבים העשירים בתוצרת החקלאות.
אך ארץ תיירות מופלאה היא
בזכות נופיה המגוונים והשילוב המוצלח
של ישן וחדש. ליד הקסבות ובתי חימר
צומחים בתי מלון מפוארים
המספקים כל צרכי המבקרים.
בכל מקום מוכרים כפתנים, בררד, עבודות יד, תכשיטים זולים, אבנים
צבעוניות ומאובנים. חבורתנו גילתה נדיבות לב בלתי רגילה,
ובכל תחנה קנתה כל מה שבא ליד.
זה היה בי"ס למינהל עסקים במרוקו,
כי בכל קנייה התנהל משא ומתן כיאה לכל מדינה מזרחית,
בהנחייתו של מיודענו שלמה אביטן.
בסוף המסע התלמידים עלו על מורם
וקנו עד השנייה האחרונה בראש מורם.
חבורה מופלאה הייתה בטיול זה: שמחה,
ריקודים, ושירים בעברית ובמרוקאית
מלאו את חלל האוטובוס
בתוספת של פיצוחים ושתייה כדין.
בדיחות והלצות נזרקו לחלל

בלטו בינינו אמנים לכל דבר:
שירה, בדיחות וריקודים הובילה אודט ביד רמה
"ורבי איכלפלה דק סי דיצרקהלה".
שירה בציבור, ועינטוזים הובילה עליזה אברהם,
אשר בעבר התכחשה למוצאה,
אך ככתוב, מודה ועוזב ירוחם.
רעייתי נתפסה תזזית וגם היא הפגינה
את עינטוזיה והשמיעה בחן את שירה.
על החלק האחורי של האוטובוס
ניצח הפאפא מרדכי בסיוע הצעירים שבחבורה
אלי שטרית ואבי אוחיון.
כל כוסית הוסיפה לאווירה שמחה ללבבות
ואת כולנו כיבדו באהבה.
דוד המדריך נע תכופות בין החלק הקדמי של האוטובוס
שנהנה אתנו משנינותה ומההומור הבריא של ויויאן בזק,
לבין חבורת הפאפא ששרה ועלזה ללא מנוח.
הוא ידע לשלב חידונים, ושירה בציבור
תוך מתן הסברים תיירותיים ללא ברבור.
דוד התברך באופיו הרגוע, השליו והנוח.
ראומה יוצאת תימן ריגשה בדבריה על עדתנו
ועבורי היא הנשמה היתרה של הטיול:
היא ובן-זוגה החביב השתתפו בהתרגשותי
מול חלון כיתתי בו נענשתי בילדותי
ומעשה אדיר אשר אקח עמי לכל חיי:
היא הגישה לי במתנה את מנעול כיתת-דמעותיי.
מכל הלב תודה לראומה ויצחק.
חנניה ניצח במקצועיות על מקהלת המנומנמים,
והבוקררר.. הפך כמעט להמנון הטיול.
מנחם נכנס לתחרות, והנעים את הנסיעה
בשירה עברית כנהוג בקיבוץ.
על "המאסף" השתלטו אנשי בטחון גזעיים
יוסי אמסלם ולהב הדינאמי
ולהם אנו חייבים תודה וברכה.
זכינו לברכת הדרך בכל יציאה לדרך
מפי צאצאי צדיקים וקדושים
משפחות ברדוגו-טולדנו.
וכאמור: המברך יבורך.

אך ללא היסוס הרשו לי לתת ציון 100
לאדם שעשה את הכל והבלתי-אפשרי
כדי להשביע את רצונו של כל אחד ואחד.
וכדי לסלק כל עננה שיכלה להעיב על הטיול,
השקיע מזמנו, מכוחו הפיזי ומרצונו הטוב,
להצלחת הטיול שהפך להיות פרוייקט אישי.
הוא הפך את הטיול לטיול משפחה אחת והוא בראשה.
הוא ורעייתו גילו רוח צעירה שנאחל לכל אחד מאתנו.
האדם המבורך הזה הוא ללא עוררין יקירנו שלמה אביטן.
נאחל לו, לרעייתו ולמשפחתו בריאות, ושיידעו רק שמחות.
ואחרון חביב, תודות וברכות ליקירנו יעקב בזק,
אשר בשקט מופתי וחכם, פעל ללא לאות
מאחורי הקלעים להצלחת המבצע שלו ציפינו.
נאומיו המבריקים והמרגשים הן במוזלאום של המלך מוחמד ה-5
והן אצל הגב' ג'קלין בניסטי היו מלאכת מחשבה עמוקה.
במקומות כה רגישים, יעקב ידע להדגיש נושאים בעייתיים
בנימה חיובית ולבבית לתפארת עם ישראל.
אנו גאים בכך וברעייתך ויויאן שהצליחה
לגשר בין המראכשים לבין המכנאסים.
ולבסוף, חבורה נפלאה יצרנו,
ולכן הבה נשמור על אחווה, חברות טובה, וכבוד הדדי בינינו.
תודה לכל אחת ולכל אחד
על גילוי סובלנות, אהדה ונכונות להגשים
את ציפיותיו וחלומותיו של האחר.
להשלמת הגיבוש דרוש עוד טיול כזה.
נשארנו עם טעם של עוד ועוד....

יעקב אגוזי